

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292.

Ефективна економіка. 2024. № 2.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.2.6>

УДК 336

Н. Г. Виговська,

*д. е. н., професор, завідувач кафедри фінансів та цифрової економіки,
Державний університет «Житомирська політехніка»*

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7129-6169>

А. Ю. Полчанов,

*д. е. н., професор, професор кафедри фінансів та цифрової економіки,
Державний університет «Житомирська політехніка»*

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-6019-9275>

С. М. Дячек,

*к. е. н., доцент, доцент кафедри фінансів та цифрової економіки,
Державний університет «Житомирська політехніка»*

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2061-9938>

ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЯ АМОРТИЗАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

N. Vyhovska,

Doctor of Economic Sciences,

*Professor, Head of the Department of Finance and digital economy,
Zhytomyr Polytechnic State University*

A. Polchanov,

Doctor of Economic Sciences,

*Professor, Professor of the Department of Finance and digital economy,
Zhytomyr Polytechnic State University*

S. Diachek,

*PhD in Economics, Assistant Professor, Assistant Professor of the Department
of Finance and digital economy*

FORMATION AND IMPLEMENTATION OF DEPRECIATION POLICY OF ENTERPRISES IN MODERN CONDITIONS

У статті досліджено особливості формування та реалізації амортизаційної політики на мікрорівні в сучасних умовах та запропоновано шляхи її удосконалення як важливого напрямку інноваційного розвитку підприємств. Виділено особливості реалізації амортизаційної політики вітчизняних підприємств: високий рівень зносу та низький рівень оновлення основних засобів, що свідчить про недостатню зацікавленість підприємств у їх модернізації; невикористання потенціалу амортизаційного фонду як інвестиційного ресурсу з причини використання виключно прямолінійного методу нарахування амортизації; нівелювання можливостей застосування прискорених методів нарахування амортизації; відсутність належного контролю за цільовим використанням амортизаційних коштів; відсутність методики аналізу ефективності амортизаційної політики на підприємствах. Визначено варіанти формування амортизаційної політики підприємства в залежності від його стратегічних фінансових цілей та обгрунтовано доцільність використання варіанту, орієнтованого на максимізацію власних джерел для відтворення основних засобів. Перспективи подальших наукових досліджень слід пов'язати з оцінкою можливостей впровадження моделей амортизаційної політики для підприємств різних видів діяльності та організаційно-правових форм.

The article examines the peculiarities of the formation and implementation of depreciation policy at the micro level in modern conditions and suggests ways of improving it as an important direction of innovative development of enterprises. The importance of the depreciation policy of enterprises as an important component of the innovation and investment strategy of the business entity, which contributes to the creation of real production opportunities for its development, is substantiated. Features of the implementation of the depreciation policy of a number of enterprises are highlighted: the high level of wear and tear of the fixed assets of the enterprises, which negatively affects the investment attractiveness of the enterprise and its competitiveness; low level of renewal of fixed assets, which indicates insufficient

interest of enterprises in their modernization; failure to use the potential of the depreciation fund as an investment resource due to the use of an exclusively straight-line method of calculating depreciation; leveling the possibilities of applying accelerated methods of calculating depreciation; lack of proper control over the intended use of depreciation funds; lack of methodology for analyzing the effectiveness of depreciation policy at enterprises. The article considers three options for the formation of the company's depreciation policy depending on its strategic financial goals: 1) maximization of own sources for reproduction of fixed assets; 2) maximization of the financial result while minimizing depreciation deductions; 3) maximization of depreciation deductions and minimization of profit. It is justified that the first model of the depreciation policy is the most appropriate, as it harmonizes the interests of the owners and management of the enterprise. At the same time, in case of conflicting interests of the named subjects, it is proposed to apply the third model, which will provide an opportunity to reduce the amount of retained earnings and save it for future reproduction opportunities. Prospects for further scientific research should be connected with the evaluation of the possibilities of implementing three options of depreciation policy for enterprises of different types of activity and organizational and legal forms.

Ключові слова: амортизація, амортизаційна політика, метод нарахування амортизації, амортизаційний фонд, основні засоби

Keywords: depreciation, depreciation policy, method of calculating depreciation, depreciation fund, fixed assets

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Амортизаційні відрахування на підприємствах є ключовим джерелом фінансування, що сприяє оптимізації та покращенню структури і складу основних засобів. Це відіграє важливу роль у забезпеченні розвитку та оновленні виробничого потенціалу підприємства, оскільки ефективна амортизаційна політика впливає на його інвестиційну привабливість. Сучасна амортизаційна політика є необхідною складовою

інноваційно-інвестиційної стратегії суб'єкта господарювання, сприяючи створенню реальних виробничих можливостей для розвитку підприємства.

Ефективне управління підприємствами передбачає удосконалення стратегії амортизації та модернізації їх технічної та технологічної бази. Детально розроблена амортизаційна політика на підприємстві сприятиме раціональному використанню ресурсів, оновленню основних засобів, ефективному управлінню амортизаційними відрахуваннями та загальному поліпшенню виробничої діяльності. Важливість впровадження інструментів амортизаційної політики також підтверджується недостатністю власних джерел фінансових ресурсів для цілей інноваційного розвитку підприємства та високою вартістю залучення кредитних коштів. Однак відсутність цілеспрямованої державної амортизаційної політики на макрорівні призводить до нівелювання її значення на мікрорівні, що скорочує потенційні можливості відновлення інноваційного потенціалу підприємств.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання формування та реалізації амортизаційної політики на макро- та мікрорівні достатньо активно досліджувалось науковцями. Зокрема, у дисертаційній роботі М. Борисенко об'єктом дослідження виступали «процеси відтворення та амортизації основних засобів на промислових підприємствах в умовах лібералізації їхньої амортизаційної політики» [2]. Дугієнко Н.О. [3] досліджувала вплив амортизаційної політики на ефективність оновлення основного капіталу підприємств з метою надання пропозицій щодо її удосконалення в сучасних умовах. Майорова Т. В. вивчала питання амортизаційної політики в контексті активізації інвестиційної діяльності підприємств та держави [7]. Бакай В.Й. досліджував питання амортизації та оновлення основних фондів на промислових підприємствах [1]. Водночас дотепер в наукових джерелах триває пошук оптимальної моделі амортизаційної політики на мікрорівні, а також ефективних методів нарахування та обліку амортизації, спрямованих на пожвавлення інвестиційної активності підприємств й держави.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є дослідження особливостей формування та реалізації амортизаційної політики

на мікрорівні та розробка шляхів її удосконалення в сучасних умовах як важливого напрямку інноваційного розвитку підприємств.

Виклад основного матеріалу дослідження. З початком війни в Україні порядок обліку та контролю основних засобів, формування амортизаційних відрахувань був порушений, оскільки частина активів була зруйнованою, інша – примусова відчуженою або залишеною на окупованих ворогом територіях [6]. Також традиційно високим залишається рівень зношених основних засобів на підприємствах протягом останніх років господарювання (табл. 1).

Таблиця 1

Ступінь зносу основних засобів підприємств протягом 2018 - 2022 років*

Показник	2018	2019	2020	2021	2022
Залишкова вартість основних засобів, млрд. грн.	2986,96	3271,4	3539,01	3818,95	3729,41
Знос, млрд. грн.	5117,18	4723,75	5559,59	5597,39	4700,76
Знос, %	63%	59%	61%	59%	56%

*Джерело: побудовано авторами за даними [9]

Згідно з даними табл. 1 можна зробити висновок, що більша частина основних засобів підприємств України перебувають у зношеному стані, що вимагає їх модернізації за допомогою впровадження результативної амортизаційної політики, що надасть можливість ефективно здійснювати капітальні інвестиції. Значення капітальних інвестицій для економіки країни є важливим: з одного боку, їх розвиток сприяє підвищенню конкурентоспроможності підприємств, стимулює економічне зростання та сприяє зменшенню соціальної напруженості; з іншого - недостатнє інвестування може призвести до серйозних наслідків для національної економіки (зниження конкурентоспроможності, скорочення виробництва, зростання собівартості продукції, скорочення інвестиційного потенціалу).

Динаміка капітальних інвестицій протягом 2018-2022 рр. представлена у табл. 2.

Таблиця 2

Капітальні інвестиції протягом 2018 – 2022 років, млрд. грн.*

Вид діяльності	Код за КВЕД-2010	2018	2019	2020	2021	2022
1	2	3	4	5	6	7
Усього		578,73	623,98	508,22	673,9	409,66
Сільське господарство	A	66,1	59,13	50,68	69,95	51,44
Промисловість	B+C+D+E	199,9	254,2	180,54	242,92	126,11
Будівництво	F	55,99	62,35	39,61	55,72	32,63
Оптова та роздрібна торгівля	G	51,82	44,17	41,68	58,79	36,72
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	H	50,08	43,79	34,88	43,94	49,53

*Джерело: побудовано авторами за даними [9]

Аналіз динаміки капітальних інвестицій протягом 2018-2022 рр. свідчить про різке зниження їх обсягу у 2022 році, що суттєво вплинуло на зниження конкурентоспроможності вітчизняної економіки. Причинами такої ситуації є такі: вплив пандемії; російське вторгнення, що призвело до значних руйнувань інфраструктури, ускладнило умови для ведення бізнесу та обумовило зменшення інвестиційних можливостей суб'єктів господарювання [4]. У таких умовах зростає значення амортизаційних відрахувань як важливого джерела відтворення необоротних активів.

Загальні правила формування інформації про амортизацію та складові амортизаційної політики регламентуються Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» [8] і Податковим кодексом України [10]. Відповідно до нормативної бази елементи амортизаційної політики включають в себе: 1) визначення умов для бухгалтерського відображення основних засобів; 2) встановлення тривалості корисного використання; 3) визначення частки вартості, що амортизується; 4) обрання методу нарахування амортизації; 5) врахування можливості зміни первісної вартості та перегляду методу амортизації й тривалості експлуатації згідно зі зміною умов використання об'єктів основних засобів.

В цілому використання амортизації як інвестиційного джерела розвитку підприємства, з одного боку, та важливого інструменту фінансового управління,

з іншого, відкриває можливості для широкого розуміння цієї категорії. Згідно з П(С)БО 7 під амортизацією розуміють систематичний розподіл вартості, яка амортизується, необоротних активів протягом строку їх корисного використання (експлуатації) [8].

Економічну сутність амортизації можна представити в трьох аспектах:

- 1) як фонд (резерв) відшкодування зношених об'єктів основних засобів, що кількісно відображає потребу в джерелах фінансування зношеного майна;
- 2) як елемент витрат підприємства, що відображає частину перенесеної вартості основних засобів та виступає індикатором інтенсифікації виробництва;
- 3) як фонд (резерв) накопичення, що відображає вартість нагромаджених коштів для можливості майбутнього відтворення основних засобів підприємства.

Відповідно амортизаційна політика побудована на функціонуванні трьох взаємопов'язаних процесів:

- процес нарахування та обліку амортизації (включає визначення основних засобів, що амортизуються; бази для нарахування амортизації; визначення норм та строків використання об'єктів основних засобів);
- процес нагромадження амортизаційних відрахувань (реалізується у формі створеного амортизаційного фонду);
- процес використання амортизаційних коштів (реалізується за допомогою інструментів планування та контролю за використанням амортизації).

Оцінюючи ефективність вищезазначених процесів на сучасному етапі, відзначимо таке. При реальності та дієвості першого процесу (нарахування амортизації) майже не реалізуються другий процес (нагромадження амортизації) та часто неефективно реалізується третій процес (використання амортизації). Причиною такого стану речей є той факт, що в умовах ринкової економіки відсутній механізм нагромадження амортизаційних коштів на спеціальному рахунку, що би в подальшому надавало можливість його ефективного та цільового використання. Сьогодні рішення про напрям використання накопиченої амортизації приймає власник або керівник

суб'єкта господарювання, що нівелює роль цільового спрямування таких коштів на поліпшення стану основних засобів або на їх повне оновлення.

В деяких наукових працях стверджується про відновлення цільового характеру амортизаційного механізму за умови повернення інвестиційних пілг для суб'єктів господарювання, що сприяло б дієвості відтворювальних процесів, пов'язаних з основними засобами. Тому до переліку вищезазначених процесів пропонуємо включити процес, пов'язаний з визначенням ефективності здійснюваної на підприємстві амортизаційної політики.

Зазвичай вибір моделі формування амортизаційної політики на підприємстві починається з дослідження основних факторів, що впливають на розробку такої політики. До найважливіших з них О. Кленін відносить: принципи державної амортизаційної політики; реальний майновий стан підприємства (обсяг, склад, структура та рівень зношеності основних засобів); темпи інфляції та методи відображення в обліку реальної вартості основних засобів; переваги та недоліки дозволених законодавством методів нарахування амортизації; норми амортизаційних відрахувань та їх вплив на різні аспекти фінансово-економічної діяльності промислових підприємств; термін використання підприємством основних засобів; інвестиційну активність промислових підприємств [5].

В контексті формування амортизаційної політики підприємства її важливим завданням є вибір оптимального методу нарахування амортизації для основних засобів. При цьому важливо враховувати індивідуальні особливості підприємства та вид його діяльності для забезпечення оптимального використання ресурсів і підтримання фінансової стійкості. Наразі не існують чітко визначені стандарти вибору оптимального методу амортизації, який би підходив для різних типів підприємств, різних організаційно-правових форм та галузей, а також для об'єктів основних засобів і способів їхнього використання. Крім того, на підприємствах часто відсутній контроль за цільовим використанням амортизаційного фонду, і тому виручка від реалізації основних засобів може використовуватися на поточні потреби без здійснення капітальних вкладень.

Відповідно до нормативної бази амортизація основних засобів нараховується із застосуванням таких методів: прямолінійного, зменшення залишкової вартості, прискореного зменшення залишкової вартості, кумулятивного, виробничого [8]. Методи нарахування амортизації поділяють на два основних види: методи амортизації, що базуються на тривалості використання основних засобів (прямолінійний метод, метод зменшення залишкової вартості, метод прискореного зменшення залишкової вартості та кумулятивний метод); метод амортизації, що базується на кількості одиниць, отриманих від використання об'єктів основних засобів (виробничий метод) [11].

Суб'єкт господарювання має право застосовувати будь-який метод нарахування амортизації з переліку, визначеного у законодавстві, відображаючи власний вибір в обліковій політиці підприємства. Зазвичай основним критерієм вибору методу є максимізація економічних вигод для підприємства.

В цілому при виборі методу нарахування амортизації необхідно керуватись критерієм його ефективності, якому найбільше відповідає метод прискореної амортизації. Це обумовлено отриманням економічних вигід підприємством у зв'язку з виведенням прибутку з-під оподаткування та перенесенням податкових зобов'язань на майбутні періоди, що надає можливості використати їх на фінансування інвестицій в основний капітал. Також прискорений метод амортизації виступає інструментом швидкого оновлення основних засобів та зниження інфляційних втрат. Але водночас використання прискореного методу призводить до завищення собівартості та в подальшому – зростання ціни реалізації продукції підприємства, тому практика його впровадження не є поширеною, незважаючи на низку перерахованих переваг. Порівняльна характеристика особливостей впровадженої амортизаційної політики низки підприємств представлено в таблиці 3.

Таблиця 3

**Порівняльна характеристика особливостей впровадженої амортизаційної
політики окремих підприємств***

№ з/п	Порівняльна ознака	ПАТ «Фірма «Полтавпиво»	ПАТ «Оболонь»	ПАТ «АБІнбев Ефес Україна»
1	2	3	4	5
1	Метод нарахування амортизації	Прямолінійний	Прямолінійний	Прямолінійний
2	Терміни використання	Згідно з вимогами Податкового кодексу України.		Об’єкти основних засобів використовуються підприємством до моменту, коли: 1) основний засіб припиняє відповідати критеріям визнання активу; 2) якщо він повністю втрачає свої первісні якості внаслідок фізичного та морального зносу; 3) якщо відновлення характеристик не є можливим.
3	Мінімально допустимі строки корисного використання, років			
3.1	Будівлі	20	5-40	20-30
3.2	Споруди	15	3-20	20-30
3.3	Передавальні пристрої	10	-	-
3.4	Машини та обладнання	2	-	5-15
3.5	Холодильне обладнання з малим строком використання	2	-	-
3.6	Торгове обладнання	2	-	3-5
3.7	ІТ-обладнання	-	-	3-5
3.8	Інструменти, прилади, інвентар, меблі	2	-	5-10
3.9	Зонти, шатри з малим строком використання	2	-	-
3.10	Інші ОЗ	12	3-15	-
3.11	Інвентарна тара	6	-	2-10
3.12	Обмеження на використання майна	Немає	Немає	Немає

*Джерело: побудовано авторами на основі облікової політики та фінансової звітності підприємств

В порівняльній таблиці зазначено, що всі підприємства використовують однаковий метод нарахування амортизації, а саме: прямолінійний метод. Однак існують відмінності у термінах корисного використання основних засобів між

підприємствами. Зокрема, ПАТ «Оболонь» та ПАТ «АБІнбев Ефес Україна» обмежилися зазначенням часового інтервалу використання активів, тоді як в обліковій політиці ПАТ «Фірма «Полтавпиво»» зазначено точні терміни використання та значно більший перелік груп основних засобів, які використовує підприємство у своїй діяльності. Така можливість у підприємств пояснюється правом самостійного вибору строків використання активу згідно із законодавством.

Важливим є проведення оцінки ефективності амортизаційної політики для обраних підприємств, яка представлена в табл. 4.

Таблиця 4

**Оцінка ефективності амортизаційної політики підприємств протягом
2020-22 рр., тис. грн.***

Показник	Роки			Відхилення, тис. грн.	
	2020	2021	2022	2022 до 2020	2022 до 2021
<i>ПАТ «Фірма «Полтавпиво»</i>					
Амортизаційні відрахування	14281	16451	15824	1543	-627
Вартість введених в експлуатацію основних засобів	15076	16490	7541	-7535	-8949
Дефіцит/надлишок фінансування	795	39	-8283	-9078	-8322
<i>ПАТ «Оболонь»</i>					
Амортизаційні відрахування	399564	402242	383029	-16535	-19213
Вартість введених в експлуатацію основних засобів	134566	179772	186067	51501	6295
Дефіцит/надлишок фінансування	-264998	-222470	-196962	68036	25508
<i>ПАТ «АБІнбев Ефес Україна»</i>					
Амортизаційні відрахування	509998	823100	893885	383887	70785
Вартість введених в експлуатацію основних засобів	1036272	855474	150469	-885803	-705005
Дефіцит/надлишок фінансування	526274	32374	-743416	-1269690	-775790

*Джерело: побудовано автором на основі фінансової звітності підприємств

Протягом розглянутого періоду виявлено, що за підсумками 2022 року на всіх підприємствах відзначається дефіцит грошових коштів. Однак, якщо не враховувати складні умови ведення бізнесу з початку 2022 року, можна зазначити, що у ПАТ «Фірма «Полтавпиво» та ПАТ «АБІнбев Ефес Україна» реалізовувалась більш ефективна амортизаційна політика, на що вказує

наявність надлишку коштів для відновлення основних засобів. Суттєве скорочення введення нових об'єктів основних засобів може свідчити про те, що підприємства не використовують повністю кошти, отримані від амортизації, на придбання нових основних засобів чи їх ремонт. Важливо відзначити, що на ПАТ «Оболонь» протягом всього періоду аналізу спостерігається дефіцит коштів. Також для цього підприємства є характерним незначне зменшення амортизаційних витрат та збільшення вартості введених в експлуатацію основних засобів.

В цілому можна виокремити такі особливості реалізації амортизаційної політики зазначених підприємств: 1) високий рівень зносу основних засобів підприємств, що негативно впливає на інвестиційну привабливість підприємства та його конкурентоспроможність; 2) низький рівень оновлення основних засобів свідчить про недостатню зацікавленість підприємств у їх модернізації; 3) невикористання потенціалу амортизаційного фонду як інвестиційного ресурсу з причини використання виключно прямолінійного методу нарахування амортизації; 4) нівелювання можливостей застосування прискорених методів нарахування амортизації; 5) відсутність належного контролю за цільовим використанням амортизаційних коштів; 6) відсутність методики аналізу ефективності амортизаційної політики на підприємствах.

Для удосконалення амортизаційної політики є необхідним її узгодження з фінансовими цілями підприємства, сформованими в межах стратегії. Є можливим три варіанти такої стратегії:

- 1) максимізація власних джерел для відтворення основних засобів (максимальна сума фінансового результату та амортизаційних відрахувань);
- 2) максимізація фінансового результату при мінімізації амортизаційних відрахувань (скорочення витрат максимізує прибуток підприємства);
- 3) максимізація амортизаційних відрахувань та мінімізація прибутку.

Найбільш поширеною для прикладного використання є перша модель амортизаційної політики, оскільки вона узгоджує інтереси власників та керівництва підприємства. Водночас при суперечливих інтересах названих

суб'єктів є більш прийнятним застосовувати третю модель, що надасть можливість зменшити розмір нерозподіленого прибутку та зберегти його для цілей подальшого відтворення основних засобів.

Висновки і перспективи подальших розвідок у даному напрямі. В результаті проведеного дослідження визначено важливість формування та реалізації амортизаційної політики підприємств як складової інноваційно-інвестиційної стратегії суб'єкта господарювання, яка сприяє створенню реальних виробничих можливостей для розвитку підприємства. Виділено особливості реалізації амортизаційної політики сучасних підприємств, зокрема високий рівень зносу основних засобів підприємств, що негативно впливає на інвестиційну привабливість підприємства та його конкурентоспроможність; низький рівень оновлення основних засобів, який свідчить про недостатню зацікавленість підприємств у їх модернізації; невикористання потенціалу амортизаційного фонду як інвестиційного ресурсу з причини використання виключно прямолінійного методу нарахування амортизації; нівелювання можливостей застосування прискорених методів нарахування амортизації; відсутність належного контролю за цільовим використанням амортизаційних коштів; відсутність методики аналізу ефективності амортизаційної політики на підприємствах. Розглянуто три варіанти формування амортизаційної політики підприємства в залежності від його стратегічних фінансових цілей: 1) максимізація власних джерел для відтворення основних засобів; 2) максимізація фінансового результату при мінімізації амортизаційних відрахувань; 3) максимізація амортизаційних відрахувань та мінімізація прибутку. Обґрунтовано, що найбільш доцільною є перша модель амортизаційної політики, оскільки вона узгоджує інтереси власників та керівництва підприємства. Водночас при суперечливих інтересах названих суб'єктів запропоновано застосовувати третю модель, що надасть можливість зменшити розмір нерозподіленого прибутку та зберегти його для можливостей подальшого відтворення.

Перспективи подальших наукових досліджень слід пов'язати з оцінкою можливостей впровадження трьох варіантів амортизаційної політики для підприємств різних видів діяльності та організаційно-правових форм.

Література

1. Бакай В. Й. Амортизаційна політика та оновлення основних фондів на промислових підприємствах: дис... канд. екон. наук: 08.06.01. Хмельницький національний університет. Хмельницький. 2006. 201 с.
2. Борисенко М. А. Обґрунтування амортизаційної політики підприємства в умовах її лібералізації: дис... канд. екон. наук: 08.06.01. Харківський національний економічний університет. Харків. 2004. 202 с.
3. Дугієнко Н. О. Амортизаційна політика та основні напрямки підвищення її ефективності в Україні: автореф. дис... канд. екон. наук: 08.00.01. ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана». Київ. 2007. 20 с.
4. Дячек С. М., Петренко М. П. Сучасний стан основних засобів вітчизняних підприємств та шляхи їх оновлення. *Тези IV Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні виклики сталого розвитку бізнесу»*, 9-10 листопада 2023 року. Житомир: «Житомирська політехніка». 2023. С. 310-311.
5. Кленін О. А. Амортизація як ресурс збільшення виробничого потенціалу підприємства. *Схід*. 2007. № 7. С. 42-45.
6. Колісник О. П., Приходько К. К. Облік і контроль основних засобів в умовах воєнного стану. *Проблеми сучасних трансформацій*. Серія: економіка та управління. 2023. (7). <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2023-7-09-03>
7. Майорова Т. В. Інвестиційний процес і фінансово-кредитні важелі його активізації в Україні: монографія. Київ: КНЕУ, 2013. 332 с.
8. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби»: наказ Міністерства фінансів України від 27.04.2000. №92. URL: <https://document.vobu.ua/doc/3396> (дата звернення 05.01.2024).
9. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <https://ukrstat.gov.ua> (дата звернення 01.12.2023).
10. Податковий кодекс України: чинна редакція від 29.01.2024. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (Дата звернення 04.02.2024).
11. Проданчук, М. О. Концепція амортизаційної політики та її вплив на формування основних засобів. *Економіка АПК*. 2007. № 3. С. 29-34.

References

1. Bakaj, V.J. (2006), "Depreciation policy and renewal of fixed assets at industrial enterprises", Ph.D. Thesis, Economy, Khmel'nyts'kyj natsional'nyj universytet, Khmel'nyts'kyj, Ukraine.
2. Borysenko, M.A. (2004), "Justification of the depreciation policy of the enterprise in the conditions of its liberalization", Ph.D. Thesis, Economy, Kharkivs'kyj natsional'nyj ekonomichnyj universytet, Kharkiv, Ukraine.
3. Duhiienko, N.O. (2007), "Depreciation policy and the main directions of increasing its effectiveness in Ukraine", Abstract of Ph.D. dissertation, Economy, DVNZ «Kyivs'kyj natsional'nyj ekonomichnyj universytet imeni Vadyma Het'mana», Kyiv, Ukraine.
4. Diachek, S.M. and Petrenko, M.P. (2023), "Current state of fixed assets of domestic enterprises and ways of their renewal", Tezy IV Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii "Suchasni vyklyky staloho rozvytku biznesu" [Abstracts of the 4th International Scientific and Practical Conference "Modern Challenges of Sustainable Business Development"], Zhytomyrs'ka politekhnika, Zhytomyr, Ukraine, pp. 310-311.
5. Klenin, O.A. (2007), "Depreciation as a resource for increasing the production potential of the enterprise", Skhid vol. 7, pp. 42-45.
6. Kolisnyk, O.P. and Prykhod'ko, K.K. (2023), "Accounting and Control of Fixed Assets Under the Conditions of the State of Martial", Problemy suchasnykh transformatsij. Seriia: ekonomika ta upravlinnia, vol. 7. <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2023-7-09-03>
7. Majorova, T.V. (2013), Investytsijnyj protses i finansovo-kredytni vazheli joho aktyvizatsii v Ukraini [The investment process and financial and credit levers of its activation in Ukraine], KNEU, Kyiv, Ukraine.
8. Ministry of Finance of Ukraine (2000), Order "National regulation (standard) of accounting 7 "Fixed assets"", available at: <https://document.vobu.ua/doc/3396> (Accessed 05.01.2024).
9. State Statistics Service of Ukraine (2024), available at: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (Accessed 01.12.2023).
10. Verkhovna Rada of Ukraine (2011), "Tax Code of Ukraine", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (Accessed 04.02.2024).
11. Prodanchuk, M.O. (2007), "The concept of depreciation policy and its influence on the formation of fixed assets", Ekonomika APK vol. 3, pp. 29-34.

Стаття надійшла до редакції 12.02.2024 р.